

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.VI.37.760/2024/5.
A tanács tagjai: Dr. Vitál-Eigner Beáta a tanács elnöke
Dr. Rák-Fekete Edina előadó bíró
Dr. Kurucz Krisztina bíró
Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit bíró
Dr. Horváth Tamás bíró

A felperes: Név1
(cím1)
A felperes képviselője: Dr. Bába István egyéni ügyvéd
(cím2)

Az alperes: Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal Szegedi Járási
Hivatala
(cím3)

Az alperes képviselője: Dr. Kis ... Viktor kamarai jogtanácsos

Az alperesi érdekelt: Név2
(cím4)

A per tárgya: kapcsolattartás korlátozása iránti ügyben indult közigazgatási jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A felülvizsgálni kért jogerős ítélet: Szegedi Törvényszék 2024. szeptember 17. napján kelt
10.K.700.445/2024/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Szegedi Törvényszék 10.K.700.445/2024/8. számú ítéletét hatályon kívül helyezi, az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A felek felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének összegét 150.000 (azaz százötvenezer) – 150.000 (azaz százötvenezer) forintban állapítja meg.

A végzés ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes és az érdekelt a házasságuk felbontásakor a 2011. január 7-én született Név3 és a 2013. augusztus 30-án született Név4 utónevű gyermekekkel való apai folyamatos és időszakos kapcsolattartást a Szegedi Járásbíróság a 2018. január 30. napján jogerőre emelkedett 28.P.22.347/2017/5. számú végzéssel jóváhagyott egyezségben (a továbbiakban: egyezség) szabályozták. Az egyezség szerint az érdekelt folyamatos kapcsolattartás keretében jogosult a gyermekekkel minden naptári év páros számú hetében szerdán 15.45 órától vasárnap 19.00 óráig, páratlan számú hetében szerdai és csütörtöki napokon 15.45 órától 19.00 óráig kapcsolatot tartani.

[2] A felperes az alpereshez 2022. március 24-én benyújtott kérelmében az apai kapcsolattartás megváltoztatását kérte oly módon, hogy arra minden páros héten pénteken 15.45 órától vasárnap 18.00 óráig kerüljön sor.

[3] A gyermekek és az érdekelt közötti 2022. április 17-i konfliktusra tekintettel a felperes a kérelmét akként módosította, hogy a gyermekek a továbbiakban felügyelt formában tarthassák a kapcsolatot az érdekelttel.

[4] Az alperes az eljárás során - a felperes indítványára - Név5 klinikai és mentálhigiéniai felnőtt- és gyermek szakpszichológus igazságügyi szakértőt rendelte ki az apai kapcsolattartás korlátozása szempontjából jelentős tényeket és körülményeket tartalmazó szakvélemény kialakítása érdekében. A kirendelt igazságügyi szakértő a szakvéleményében (a továbbiakban: Név5-féle szakvélemény) megállapította, hogy nem áll a gyermekek érdekében a jelenlegi apai kapcsolattartás korlátozása, figyelembe véve a gyermekek életkorát, pszichés, fizikai állapotát, azonban a kapcsolattartás megszakadásából adódóan a jövőben szükség lehet a gyermekek és az édesapa közötti bizalom helyreállítására.

[5] A felperes elfogultsági kifogást terjesztett elő a kirendelt szakértő személyével kapcsolatban és új szakértő kirendelését indítványozta. A felperes a szakvéleményre észrevételt tett, melyre az alperes a szakértőt nyilatkoztatta.

[6] Ezt követően a felperes a kérelmét visszavonta, amelyre tekintettel az alperes az eljárást megszüntette.

[7] Az alperes a 2023. május 3-án elrendelte a gyermekek védelembe vételét, egyidejűleg a szülők részére a kapcsolattartások előmozdítása érdekében kötelező magatartási szabályokat fogalmazott meg.

[8] A felperes 2023. június 8-án felügyelt apai kapcsolattartás elrendelése iránti kérelmet terjesztett elő az alperesnél. Kérelméhez csatolta a közjegyzői eljárásban kirendelt Név6 pszichológus igazságügyi szakértő véleményét (a továbbiakban: Név6-féle szakvélemény).

[9] Az érdekelt 2023. november 20-án szülői felügyeleti jog gyakorlásának rendezése iránti pert indított a Szegedi Járásbíróságon, amelynek tényéről 2023. november 23-án tájékoztatta az alperest.

[10] Az alperes a 2024. február 6. napján meghozott CS-06/C01/175-3/2024. számú határozatával (a továbbiakban: alperesi határozat) a felperes apai kapcsolattartás korlátozása iránti kérelmét elutasította. Határozatát a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Gyer.) a 31. § (2)-(3) bekezdéseire, valamint a gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 132. § (1) bekezdésének b) pontjára alapította.

[11] Indokai szerint a végrehajtási eljárásban hozott több, mint ötven bírósági döntés az érdekelt részéről a felróhatóságot kizárja, és a felperessel szemben több ízben bírság kiszabására került sor. Az apai felróhatóság körében arra is figyelemmel volt, hogy a Szegedi Rendőrkapitányság a felperes feljelentése nyomán indult büntetőeljárást bűncselekmény elkövetése hiányában megszüntette.

[12] Rögzítette, hogy a bizonyítékok értékelése körében súlyozottan vette figyelembe a Név5-féle szakvéleményt. A Név6-féle szakvéleményt nem tekintette a Név5-féle szakvéleménnyel azonos értékűnek, mivel az az apa vizsgálata nélkül készült. Megjegyezte továbbá, hogy a Név6-féle szakvélemény explorációjából nem derül ki, hogy a gyermekekkel mikor történtek az általuk elmondott események, ezáltal a kapcsolattartás korlátozása iránti eljárásban az apai bántalmazás ténye nehezen értékelhető. Továbbá arra is tekintettel volt, hogy a gyermekek pedagógiai jellemzéseiből kirajzolódó személyiségéből fakadóan nem zárható ki, hogy nyilatkozataik során az általuk előadott történetek valóságalapja hiányzik. A bizonyítékok értékelése alapján arra az álláspontra helyezkedett, hogy az apai kapcsolattartás korlátozásának feltételei nem állnak fenn.

[13] A Szegedi Járásbíróság a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránt indított perben a 2024. március 7-én kelt 13.P.22.298/2023/31. számú végzésével az egyezségben szabályozott folyamatos és időszakos kapcsolattartást - ideiglenes intézkedés keretében - akként szabályozta újra, hogy az apa a folyamatos és időszakos kapcsolattartás keretében jogosult a gyermekeivel minden héten keddi napon 15.00 órától 16.00 óráig terjedő időtartamban felügyelt formában kapcsolatot tartani.

A kereset, a védírat és a védíratra tett nyilatkozat

[14] A felperes az első tárgyaláson pontosított kereseti kérelmében az alperesi határozat megsemmisítését kérte.

[15] Keresetlevelében három okból kifolyólag tartotta jogszabálysértőnek az alperesi határozatot. Elsőként a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 4:181. § (1) bekezdés és az általános közigazgatási perrendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) 17. §-ban foglaltak felhívásával azt állította, hogy az alperes a szülői felügyeleti jog megváltoztatására irányuló per megindításának tényére figyelemmel – hatáskör hiányában – nem hozhatott volna a felperes kérelme tárgyában érdemi határozatot, hanem az eljárását meg kellett volna szüntetnie.

[16] Másodsorban azt sérelmezte, hogy az alperes a Név6-féle szakvéleményben foglaltakat helytelenül értelmezte, és az abban foglaltakkal ellentétes megállapításokat tett.

[17] Harmadsorban arra hivatkozott, hogy a gyermekek személyiségével kapcsolatos alperesi megállapítás sérti a Gyvt. 132. (1) bekezdés b) pontját, tekintettel arra, hogy az alperes a gyermekek személyiségére vonatkozásában – szakértői kompetencia hiányában – jogszerűen nem foglalhatott volna állást.

[18] Az alperes védiratában – annak alaptalanságára tekintettel – a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a Név6-féle szakvélemény az érdekelt vizsgálata nélkül készült, így azt nem tekintette azonos értékűnek a Név5-féle szakvéleménnyel, melyet a döntése meghozatala során súlyozottan vette figyelembe. Ugyanakkor mindkét szakértői véleményből az a következtetés vonható le, hogy nem áll a gyermekek érdekében a jelenlegi kapcsolattartás korlátozása.

[19] A felperes a védíratra tett nyilatkozatában a keresetet változatlan formában fenntartotta. A védíratban foglaltakat teljes egészében vitatta. Érvei részletes kifejtésével előadta, hogy a Név6-féle szakvélemény miért tekinthető azonos értékűnek a Név5-féle szakvéleménnyel, így nem volt jogszerű a Név5-féle szakvélemény hangsúlyos figyelembevétele.

[20] Mellékelte a Szegedi Járásbíróság 13.P.22.298/2023/31. sorszámú végzését. Szó szerint idézte a végzés [48]–[49] bekezdésében foglaltakat: „A bíróság a gyámhivatali eljárásban kirendelt Név5 ... szakvéleményét, a perben szakvéleményként nem használja fel annak aggályossága okán. A szakértő a perbeli gyermekeket a felperesi apa jelenlétében vizsgálta meg, ami kifejezetten szembe megy az 5/2020 Módszertani levél azon ajánlásával, miszerint minden pszichológiai vizsgálat fő szabályként négy szemközt történik, más személy jelenléte – különösen gyermekek esetében – nem kívánatos, alapvetően befolyásolhatja, torzíthatja a vizsgálat eredményét. A felperes a személyes meghallgatása során a szakértői vizsgálaton való jelenlétét elismerte. Ez a tény, annak ismertetében, hogy a vizsgálatra az április 17. napján történteket követően került sor, az eseményekhez viszonylag közeli időpontban, a gyermekek nyilatkozatainak befolyásmentességét megkérdőjelezi”. Álláspontja szerint a végzés idézett része a Név5-féle szakvélemény aggályosságát támasztja alá.

[21] Az érdekelt a kereset elutasítását kérte, mivel az alperesi határozat jogszerű és megalapozott.

Az elsőfokú ítélet

[22] Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével az alperesi határozatot megsemmisítette.

[23] Indokolásában kiemelte, hogy a felperes kérelme nem a kapcsolattartás Ptk. 4:181. § (1) bekezdése szerinti rendezésére, hanem meglévő kapcsolattartás felróhatóság miatti korlátozására irányul, így az nem a Ptk. 4:181. § (1) bekezdése alapján bírálendő el, hanem a Gyer. 31. § (2) és (3) bekezdése alapján, következésképpen a kapcsolattartás korlátozása iránti kérelem elbírálása az alperes hatáskörébe tartozott.

[24] Rögzítette, a kereseti kérelem keretei között azt vizsgálta, hogy az alperes kellően tisztázott tényállás alapján, okszerű következtetést levonva hozta-e meg a döntését.

[25] A [64] bekezdésben megállapította, hogy a Név5-féle szakvélemény aggályos. A szakértő a perbeli gyermekeket az alperesi érdekelt jelenlétében vizsgálta meg, ami kifejezetten szembe megy az 5/2020 Módszertani levél azon ajánlásával, miszerint minden pszichológiai vizsgálat főszabályként négy szemközt történik, más személy jelenléte – különösen gyermekek esetében – nemkívánatos, alapvetően befolyásolhatja, torzíthatja a vizsgálat eredményét. Az, hogy a vizsgálatra a 2022. április 17. napján történteket követően, az eseményekhez viszonylag közeli időpontban került sor, a gyermekek nyilatkozatainak befolyásmentességét megkérdőjelezi.

[26] A [65] bekezdés szerint megállapítható, hogy az alperes döntését súlyozottan megalapozó szakértői vélemény aggályossága miatt az alperes döntése nem lett kellően alátámasztva.

[27] Egyebekben a Név6-féle szakvélemény pedig a felperes vizsgálatának hiánya miatt nem teljes értékű, így az a szakvélemény is kiegészítésre szorul. Tekintettel az aggálytalan szakértői vélemény hiányára az alperes határozata megalapozatlan, így jogszerűtlen.

[28] Egyetértett továbbá a felperes arra vonatkozó álláspontjával, hogy a gyermekek személyiségére vonatkozó következtetések levonása szakértői kompetenciába tartozik.

[29] A [69] bekezdésben rögzítette, hogy ítéletének csak elvi jelentősége van, tekintettel arra, hogy a kapcsolattartást a Szegedi Járásbíróság ideiglenes intézkedéssel megváltoztatta és a felperes kérelmének megfelelően felügyelt kapcsolattartást írt elő.

[30] A [71] bekezdés szerint új eljárás lefolytatására nem kötelezte az alperest, mert erre a kereseti kérelem a tárgyaláson történt pontosítás után már nem terjedt ki, továbbá mert a jelenleg hatályos, a bíróság által elrendelt kapcsolattartás megfelel a felperes által kért kapcsolattartásnak, így az alpereshez benyújtott kérelem okafogyottá vált.

A felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem

[31] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[32] Álláspontja szerint az ítélet sérti a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 2. § (1) bekezdését, 4. § (1) bekezdését, a 85. § (1), (3), (4), (5) bekezdését, 78. § (4) bekezdését, továbbá eltér a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott kúriai joggyakorlattól.

[33] Hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a Kp. 85. § (1) bekezdését megsértve, a kereseten túlterjeszkedve, a keresetben nem megjelölt okra hivatkozással semmisítette meg a határozatát. A védíratra tett felperesi nyilatkozatban foglaltak ugyanis nem értékelhetők keresetkiterjesztésként, tekintettel arra, hogy azt a felperes a perindítási határidő leteltét követően adta elő, továbbá a felperes maga is arra hivatkozott, hogy a keresetében foglaltakat

változtatás nélkül fenntartja. Kiemelte, hogy a keresetkiterjesztés tilalmába ütközik, ha a felperes a perindítási határidő letelte után új megtámadási irányt kíván szabni a közigazgatási perben [Kfv.39.149/2020/8., Kfv.37.677/2022/6., Kfv.37.169/2024/6.].

[34] Hangsúlyozta továbbá, hogy nem áll fenn olyan ok, amely az eljáró bíróság hivatalbóli vizsgálatát megalapozta volna a Név5-féle szakvélemény vonatkozásában, a bíróság sem jelölt meg ilyet. Amennyiben az elsőfokú bíróság hivatalból kívánt vizsgálgatni a kereseti kérelem indokain kívül eső szempontok alapján, úgy nem tartotta be a Kp. 85. § (4) bekezdésben meghatározott eljárásrendet. Hivatkozott a Kúria Kfv.35.239/2022/7. számú határozatától való eltérésre.

[35] A Kp. 78. § (4) bekezdés megsértésére hivatkozással előadta, hogy az elsőfokú bíróság a közigazgatási per részévé tett egy olyan járásbíróági végzést, amely jóval az alperesi határozat meghozatalát követően keletkezett. Az elsőfokú bíróság mégis befogadta ezt a felperesi álláspontot, majd ezt követően a végzés indokait átvéve az ítéletét is erre alapította.

[36] Nézete szerint az, hogy az elsőfokú bíróság az ítélete [64] bekezdésbe szó szerint átemelte a Szegedi Járásbíróóság ideiglenes intézkedést elrendelő végzésének [48] pontját, ellentétes a közigazgatási per céljával és rendeltetésével. A bíróság nem kérhet számon olyan jogi tény, amely a megelőző eljárás során nem létezett, így amit objektíve nem vehetett figyelembe. A bíróságnak a közigazgatási eljárás és az annak során hozott határozat jogszerűségét lehetett volna vizsgálnia, az ezzel ellentétes, kibővített vizsgálat ellentétes a Kp. 2. § (1) bekezdésében és a 4. § (1) bekezdésben foglaltakkal. Megjegyezte, hogy a szülői felügyelet gyakorlásának megváltoztatása iránt indított per időközben megszűnt, az ideiglenes intézkedést elrendelő végzést a Szegedi Járásbíróóság hatályon kívül helyezte.

[37] Véleménye szerint az elsőfokú bíróság megsértette a Kp. 85. § (5) bekezdését, amikor a gyámhatósági eljárás során beszerzett bizonyítékokat okszerűtlenül újraértékelve, az alperesi mérlegelést felülmérlegelve hozta meg döntését. A hivatkozott módszertani levél nem jogszabály, így csupán ennek be nem tartása nem alapozhatta volna meg a határozat megsemmisítését. Hangsúlyozta, hogy az eljárás során a tőle elvárható körültekintéssel járt el a Név5-féle szakvéleményt ért aggályossági kifogások vizsgálata során.

[38] Rámutatott továbbá, az elsőfokú bíróság a [64]-[65] pontban kifejtette, hogy aggályosnak tartja a szakvéleményt, illetőleg, hogy az nem támasztja alá a határozatot, azonban nem fejtette ki a szakértői véleménnyel kapcsolatban felmerült eltérő álláspontját. Az az ítéleti álláspont, hogy a hatóságnak az eljárás során kirendelt szakértő véleményét minden esetben felül kell bírálnia, ellentétes az Ákr. 71. § (1) bekezdésével, az Alaptörvény 28. cikkében megjelenített jogértelmezési szabállyal is, hiszen a szakértő éppen azért került kirendelésre, mert az eljáró hatóság adott kérdésben nem rendelkezik különleges szakértelemmel.

[39] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében az elsőfokú ítélet hatályában fenntartását kérte, tekintettel arra, hogy az nem jogszabálysértő és nem tér el a hivatkozott kúriai határozatokban kifejtettektől. Hangsúlyozta, hogy a védíratra tett nyilatkozat nem ütközik a keresetkiterjesztés tilalmába figyelemmel arra, hogy az abban foglaltak nem új megtámadási irány, hanem a védíratban tett állítások cáfolatára szolgált.

[40] Az érdekelt a felülvizsgálati eljárás során nyilatkozatot nem tett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[41] A felülvizsgálati kérelem alapos.

[42] A Kúria a Kp. 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésében foglaltakból következően a jogerős ítéletet a felülvizsgálati kérelem és a felülvizsgálati ellenkérelem keretei között vizsgálta felül.

[43] A Kp. 120. § (5) bekezdésére figyelemmel a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye, a Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a jogerős határozat meghozatalakor rendelkezésre álló iratok és bizonyítékok alapján dönt.

[44] Az elsőfokú bíróság az eljárása során a perrendi szabályokat az ügy érdemére kihatóan megsértette, melynek következtében jogszabálysértő ítéletet hozott.

[45] A Kp. 2. § (4) bekezdése kimondja, ha e törvény eltérően nem rendelkezik, a bíróság a közigazgatási jogvitát a kereseti kérelem, a felek által előterjesztett kérelmek és jognyilatkozatok keretei között bírálja el.

[46] A Kp. 37. § (1) bekezdés f) pontja szerint a közigazgatási pert keresetlevéllel kell megindítani, amely egyebek mellett tartalmazza a közigazgatási tevékenységgel okozott jogsérelmet, az annak alapjául szolgáló tények, illetve azok bizonyítékai előadásával.

[47] A Kp. 85. § (1) bekezdése szerint a bíróság a közigazgatási tevékenység jogszerűségét a kereseti kérelem korlátai között vizsgálja.

[48] A kiemelt perrendi szabályokat a Kúria már számos határozatában értelmezte. A Kfv.45.116/2023/5. számú határozatában rámutatott, a közigazgatási perben a kereseti kérelem nem általában vonatkozik a közigazgatási tevékenység jogszerűségének vizsgálatára, a keresetet nem lehet a határozat megváltoztatásának vagy hatályon kívül helyezésének kérelmezésére szűkíteni. A felülvizsgálat kereteit a felperes által a keresetében megjelölt jogsérelmet jelöli ki. A felperes által megjelölt jogsérelmet szabja meg ugyanis a bíróság számára azokat a korlátokat, amelyek között a közigazgatási tevékenység jogszerűségét vizsgálhatja [Kfv.39.149/2020/8.].

[49] Helytállóan rögzítette az elsőfokú bíróság az ítélete [31]-[33] bekezdéseiben, hogy a felperes három okból kifolyólag támadta az alperesi határozatot; a hatáskör hiányára, a gyermekek személyiségével kapcsolatos alperesi megállapítások jogszerűtlenségére, valamint a Név6-féle szakvélemény téves értékelésére hivatkozással. A felperes a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőben a Név5-féle szakvélemény aggályosságára egyáltalán nem hivatkozott, az elsőfokú bíróság ítélete sem tartalmaz ezzel ellentétes megállapítást.

[50] A Kp. 43. § (1) bekezdése alapján a felperes a keresetét legkésőbb az első tárgyaláson változtathatja meg. A keresetet a közigazgatási cselekmény keresettel nem támadott, a cselekmény egyéb rendelkezéseitől egyértelműen elkülöníthető rendelkezésére csak a keresetindításra nyitva álló határidőn belül lehet kiterjeszteni.

[51] A Kp. 43. § (1) bekezdéséből következően a felperesnek legkésőbb a perindítási határidő leteltéig előadott kereseti indokai határozzák meg a közigazgatási per irányát, a bíróság jogszerűségi vizsgálatának kereteit.

[52] A keresetváltoztatás, illetve a keresetkiterjesztés a közigazgatási perben szigorú feltételekhez kötött, ami – a perkonzentráció, az eljárás észszerű időn belüli lefolytatása, a per lehetőleg egy tárgyaláson érdemben való elbírálhatósága követelményeinek megfelelően – a per elhúzódásának megakadályozását célozza. A felperes a perindítási határidő letelte után, de a per első tárgyalásának befejezése előtt csak a már előadott kereseti indokai körében változtathat, azokat kibonthatja, részletezheti, pontosíthatja, ha megállapítható, hogy az a kereseti érveléséből okszerűen következik, ugyanakkor e kereseti indokoktól alapvetően eltérő, új szempontok bevezetése a per teljesen új irányát eredményezné, ezért az nem megengedett [Kfv.37.677/2022/6.]. A keresetkiterjesztés tilalmába ütközik, ha a felperes a

perindítási határidő letelte után új megtámadási irányt kíván szabni a közigazgatási perben [Kfv.39.149/2020/8.]. A Kúria szerint a fél által a peres eljárás során előadottak tiltott keresetkiterjesztésnek minősülnek, amennyiben a fél a keresetindításra nyitva álló határidőn túl olyan új irányú jogsérelemre hivatkozik, amelyet a keresetlevél előterjesztésére nyitva álló határidőben a benyújtott keresetlevelében nem jelölt meg [Kfv.35.432/2019/5.].

[53] A felperes a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidő leteltét követően, a védíratra tett Kp. 60. § (1) bekezdése szerinti nyilatkozatában hivatkozott legelőször a perben a Név5-féle szakvélemény aggályosságára, mint olyan okra, amely miatt az az alperesi határozat alapját képező bizonyítékként nem használható fel.

[54] Mivel a Név5-féle szakvélemény aggályosságát állító hivatkozás a perindítási határidőben előadottakhoz képest kétségtől új hivatkozás volt, ezért az elsőfokú bíróságnak a Kp. 43. § (1) bekezdéséből következően vizsgálati kötelezettsége keletkezett arra vonatkozóan, hogy az jogszerű keresetkiterjesztésnek minősül-e, vagy a keresetváltoztatás tilalmába ütközik-e, azaz az ítélet meghozatala során a kereseti kérelem indokaként jogszerűen figyelembe vehető-e vagy sem.

[55] A Kúria megállapította, hogy a rendelkezésre álló iratok között, így a 2024. szeptember 17. napján megtartott tárgyalásról felvett jegyzőkönyvben nincs nyoma annak, hogy ezt a vizsgálatot az elsőfokú bíróság elvégezte volna, illetve, hogy e körben a felek képviselőit nyilatkoztatta volna. Az elsőfokú ítéletből az a következtetés vonható le, hogy bár az elsőfokú bíróság a Név5-féle szakvélemény aggályosságát állító hivatkozást ítélete [31]-[33] bekezdéseiben a kereseti indokai körében nem tüntette fel, azonban azt vélhetően megengedett keresetkiterjesztésnek tekintette, mivel az képezte az alperesi határozat megsemmisítésének indokát.

[56] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog alkotmányos követelményéből és kiemelt perrendi szabályokból következően az elsőfokú bíróság akkor járt volna el jogszerűen, ha - a felek nyilatkozatának beszerzésével - tisztázza, hogy a Név5-féle szakvélemény aggályosságát állító új hivatkozás a perindítási határidő leteltéig előadott kereseti indokok kibontása, részletezése, az a kereseti érvrendszerből okszerűen következik-e, azaz jogszerű keresetkiterjesztésnek tekinthető-e, vagy az a kereseti indoktól alapvetően eltérő, új szempontok bevezetése és ezért a keresetváltoztatás tilalmába ütközik. Ha azt állapítja meg, hogy az új hivatkozás jogszerű keresetkiterjesztésnek minősül, akkor erről tájékoztatnia kell az alperest és fel kell hívnia a keresetkiterjesztés tekintetében érdemi nyilatkozata megtételére. Amennyiben azt állapítja meg, hogy az új hivatkozás a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, akkor erről számot kell adnia érdemi határozatában.

[57] Az elsőfokú bíróság a fentiek szerinti vizsgálat és a kereseti indokok körének pontos megállapításának elmulasztásával az ügy érdemére kihatóan megsértette a Kp. 2. § (4) bekezdését, 43. § (1) bekezdését, valamint a 85. § (1) bekezdését.

[58] A Kúria megállapította, hogy a hivatkozott kúriai joggyakorlattól való eltérés nem áll fenn, mert a hivatkozott határozatokban a Kúria olyan jogerős ítéletek jogszerűségét vizsgálta, ahol az eljáró bíróságok elvégezték a perindítási határidőn túl előadott új hivatkozás Kp. 43. § (1) szerinti vizsgálatát, a jelen ügyben azonban a Kúria éppen azt róta az elsőfokú bíróságra, hogy a vizsgálatot és a kereseti indokok pontos megállapítását elmulasztotta.

[59] Tévedett az elsőfokú bíróság az ítélete [69] bekezdésben amikor arra az álláspontra helyezkedett, hogy a polgári perben hozott ideiglenes intézkedés miatt jelen közigazgatási pernek csupán elvi jelentősége van. A Kp. 4. § (1) bekezdéséből következően a közigazgatási per tárgya a már megvalósított közigazgatási cselekmény jogszerűségének a vizsgálata. A Kp. 85. § (2) bekezdése szerint a közigazgatási perben eljáró bíróság a közigazgatási jogvita eldöntésekor a közigazgatási tevékenység jogszerűségét – ha törvény eltérően nem

rendelkezik – a megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján vizsgálja. A határozat meghozatalának időpontjában az alperes objektíve nem vehette figyelembe a járásbíróság végzését, mivel az a határozat meghozatalakor nem létezett, amelyet ráadásul utóbb a Szegedi Járásbíróság hatályon kívül is helyezett. Következésképpen a járásbírósági végzés az alperesi határozat jogszerűségére semmilyen kihatással nem bír, így a közigazgatási pert nem üresíti ki, az ezzel ellentétes ítéleti álláspont sérti a Kp. 4. § (1) bekezdését és a 85. § (2) bekezdését.

[60] Az ítélet [71] bekezdésben foglaltakkal szemben a Kúria hangsúlyozza, hogy az ügyfél rendelkezési jogába tartozik a kérelem előterjesztése. A kérelem a közigazgatási hatóság oldalán eljárási és döntéshozatali kötelezettséget keletkeztet. Az Ákr. 47. § (1) bekezdés c) pontja szerint a hatóság az eljárást megszünteti, ha az eljárás okafogyottá vált. Annak megállapítása, hogy az eljárás okafogyottá vált az alperes hatáskörébe tartozik, a bíróság nem veheti át az alperes hatáskörét.

[61] A Kúria rámutat továbbá, hogy a kereseti kérelem nem köti abban a tekintetben a bíróságot, hogy milyen döntést hozzon. Függetlenül attól, hogy a felperes a pontosított petítumában hatóság új eljárásra kötelezését nem kérte, ha a hatóság eljárása kérelemre indult, a kérelem tárgyában hozott döntés megsemmisítése esetén szükséges a hatóság új eljárás lefolytatására kötelezése, ellenkező esetben elbírálatlan kérelem maradna fenn.

[62] A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Kúria az elsőfokú ítéletet a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[63] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárás során meg kell vizsgálnia, hogy a védíratra tett nyilatkozatban foglalt új hivatkozás jogszerű keresetkiterjesztésnek, avagy tiltott keresetváltoztatásnak minősül-e. Ha jogszerű keresetkiterjesztésnek tekinti, akkor pontosan rögzítenie kell a kereset tartalmát és lehetőséget kell adnia az alperesnek az azzal kapcsolatos álláspontja kifejtésére. Ez követően kerül abba a helyzetbe, hogy a határozat megvalósításának időpontjában fennálló tények alapján döntsön a határozat jogszerűsége kérdésében a kereseti indokok mentén. Ha úgy tekinti, hogy az új hivatkozás a keresetváltoztatás tilalmába ütközik, megállapításáról számot kell adnia az érdemi határozatában.

A döntés elvi tartalma

[64] *Ha a védíratra tett nyilatkozat a keresetlevél benyújtására nyitva álló határidőben előadott kereseti indokokhoz képest új hivatkozást tartalmaz, akkor vizsgálni kell, hogy az jogszerű keresetkiterjesztésnek avagy tiltott keresetváltoztatásnak minősül-e. Jogszerű keresetkiterjesztés esetén az elsőfokú bíróságnak pontosan rögzítenie kell a kereset tartalmát és lehetőséget kell adnia az alperesnek az azzal kapcsolatos álláspontja kifejtésére.*

Záró rész

[65] A Kúria az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére figyelemmel a felek felülvizsgálati eljárásban felmerült perköltségének összegét a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 110. § (3) bekezdés második mondata alapján állapította meg, a

felperes vonatkozásában mérlegeléssel, a felülvizsgálati eljárásban kifejtett munka mennyiségére és színvonalára tekintettel. Az alperes vonatkozásában a benyújtott költségjegyzék alapján, a tárgyaláson való megjelenésért felszámított összeg figyelmen kívül hagyásával állapította meg, mivel a felülvizsgálati kérelem elkészítéséért és az iratanyag áttanulmányozásáért felszámított összeg arányban áll a kifejtett jogi képviselet munka- és időszükségletével, azzal, hogy azok viseléséről az új határozatot hozó bíróságnak kell döntenie.

[66] A Kúria végzésével szembeni felülvizsgálat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

[67] A felülvizsgálati eljárásban a Kúria - tárgyalás tartása iránti kérelem hiányában - a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó 107. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül határozott.

Budapest, 2025. január 23.

Dr. Vitál-Eigner Beáta sk.
a tanács elnöke

Dr. Rák-Fekete Edina sk.
sk.

előadó bíró

Dr. Kurucz Krisztina

bíró

Dr. Bernáthné dr. Kádár Judit sk.
bíró

Dr. Horváth Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő